

ΧΗΜΕΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ 2017

ΘΕΜΑ Α

- A1. δ
A2. γ
A3. α
A4. β
A5. δ

ΘΕΜΑ Β

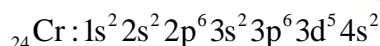
B1.

- α) $F < Na < K$

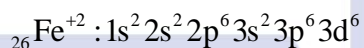
Γνωρίζουμε ότι η ατομική ακτίνα αυξάνεται απ' τα δεξιά προς τα αριστερά κατά μήκος μιας περιόδου στον περιοδικό πίνακα και από πάνω προς τα κάτω κατά μήκος μιας ομάδας.

- β) Από τη θέση στον περιοδικό πίνακα προκύπτει

$$Z_{(Cr)} = 24$$

$$Z_{(Fe)} = 26$$

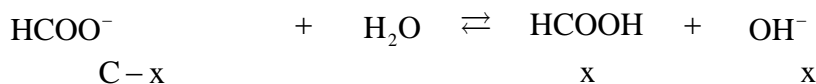
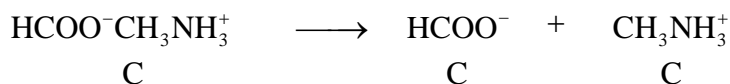
- γ) Το H που ανήκει στην 1^η ομάδα και τα αλογόνα F, Cl που ανήκουν στη 17^η ομάδα του περιοδικού πίνακα.

B2.

- α) $HCOOH + CH_3NH_2 \rightarrow HCOO^-CH_3NH_3^+$

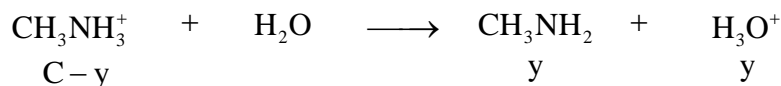
$$25^\circ C : K_{a(HCOOH)} \cdot K_{b(HCOO^-)} = K_w \Rightarrow K_{b(HCOO^-)} = 10^{-10}$$

$$25^\circ C : K_{a(CH_3NH_3^+)} \cdot K_{b(CH_3NH_2)} = K_w \Rightarrow K_{a(CH_3NH_3^+)} = 10^{-10}$$

$$K_{b(\text{HCOO}^-)} = \frac{x^2}{C-x}$$

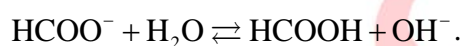
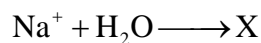
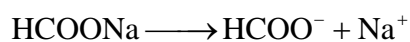
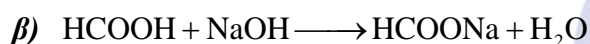
$$x = [\text{OH}^-] = \sqrt{K_b \cdot C} \quad (1)$$

$$y = [\text{H}_3\text{O}^+] = \sqrt{K_a \cdot C} \quad (2)$$

Επειδή $K_a = K_b$ θα είναι $y = x = [\text{OH}^-] = [\text{H}_3\text{O}^+]$

Άρα $\text{pH} = 7$.

Οπότε προκύπτει $\text{pH} > 7$ στους 25°C .

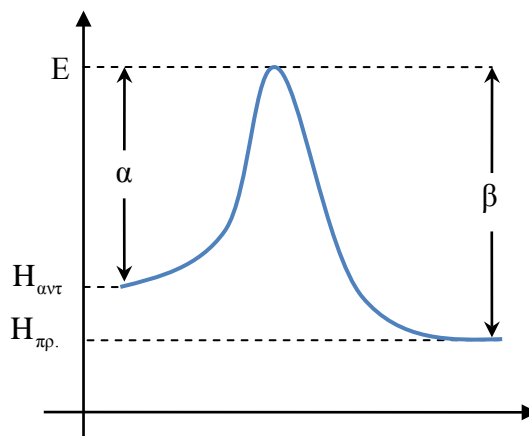
B3. Από το νόμο αραίωσης του Ostwald προκύπτει ότι $K_a = a^2 \cdot C \Rightarrow a = \sqrt{\frac{K_a}{C}}$

Ο βαθμός ιοντισμού (a) είναι αντιστρόφως ανάλογος της ρίζας της συγκέντρωσης C . Οπότε το σωστό διάγραμμα είναι το (ii).

B4.

α) Ισχύουν $\left. \begin{array}{l} \Delta H = H_{(\text{προϊόντων})} - H_{(\text{αντιδρώντων})} \\ H_{(\text{προϊόντων})} < H_{(\text{αντιδρώντων})} \end{array} \right\} \Rightarrow \Delta H < 0 \text{ (εξώθερμη αντίδραση).}$

β) i)

$$\left. \begin{array}{l} H_{\pi} = E - \beta \\ H_{\text{αντ}} = E - \alpha \end{array} \right\} \Rightarrow \Delta H = H_{\pi} - H_{\text{αντ}} = E - \beta - E + \alpha = -\beta + \alpha = -348 + 209 = -139 \text{ kJ}$$

ii) $E_{(\text{ενεργοποίησης})} = \alpha = 209 \text{ kJ}.$

iii) $E'_{(\text{ενεργοποίησης})} = \beta = 348 \text{ kJ}.$

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. $C_v H_{2v} O$

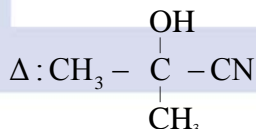
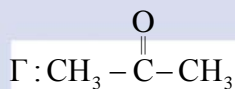
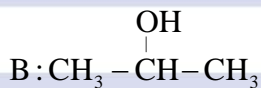
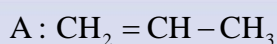
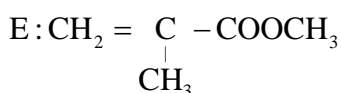
$$\text{Ισχύει } 12v + 2v + 16 = 58 \Rightarrow 14v = 42 \Rightarrow v = 3$$

Συντακτικός τύπος $CH_3 - CH_2 - CH = O$

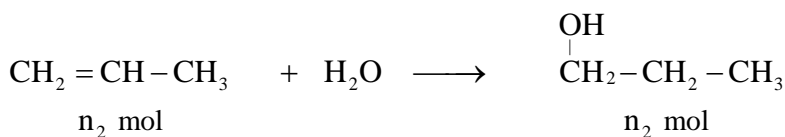
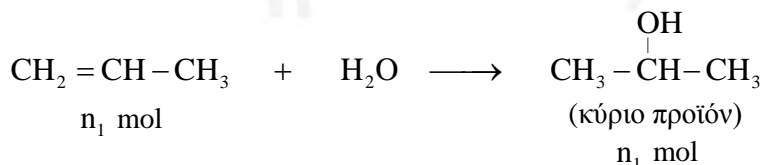
Αντίδραση

Γ2.

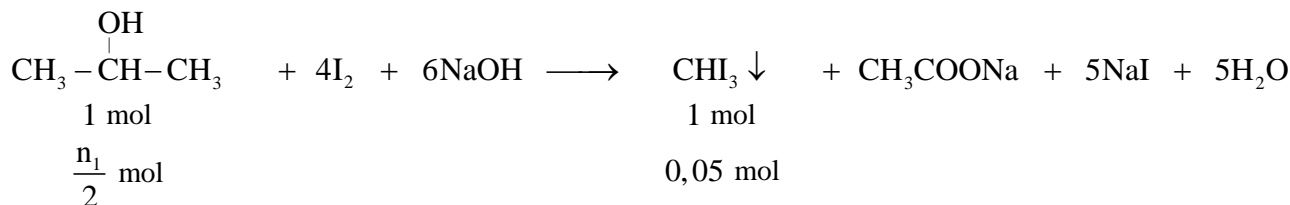
Γ3. α - β.

$$n_{\text{ολικά}} = \frac{m}{M_r} = \frac{6,3}{42} = 0,15 \text{ mol}$$

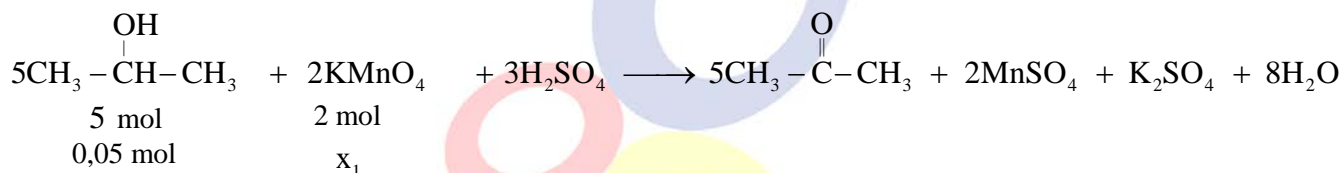
2^ο μέρος

$$n_{\text{ζήματος}} = \frac{m}{M_r} = \frac{19,7}{394} = 0,05 \text{ mol}$$

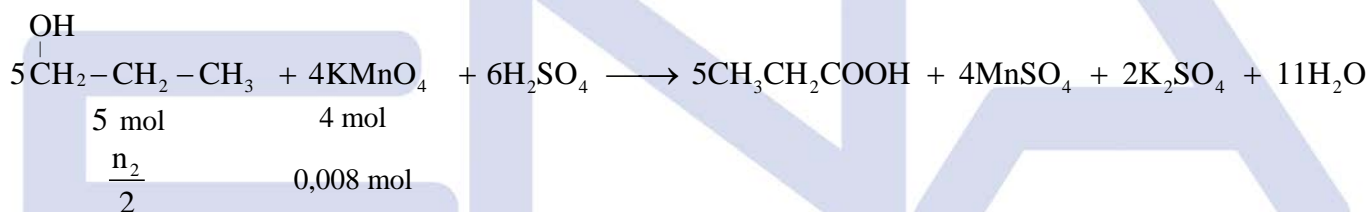
Ισχύει $\frac{n_1}{2} = 0,05 \Rightarrow n_1 = 0,1 \text{ mol}$

1^ο μέρος

$$x_1 = 0,02 \text{ mol KMnO}_4$$

$$n_{\text{KMnO}_4} = C \cdot V = 0,01 \cdot 2,8 = 0,028 \text{ mol}$$

$$\frac{n_2}{2} = 0,01 \Rightarrow n_2 = 0,02 \text{ mol}$$

$$n_{\text{ολικά(αλκοολών)}} = n_1 + n_2 = 0,1 + 0,02 = 0,12 \text{ mol}$$

$$n_{\text{ολικά(αλκενίου)}} = 0,15 \text{ mol}$$

Άρα η σύσταση είναι:

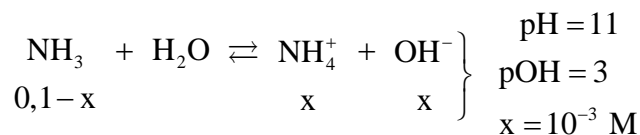
$$n_1 = 0,1 \text{ mol } \begin{array}{c} \text{OH} \\ | \\ \text{CH}_3 - \text{CH} - \text{CH}_3 \end{array}$$

$$n_2 = 0,02 \text{ mol } \begin{array}{c} \text{OH} \\ | \\ \text{CH}_2 - \text{CH}_2 - \text{CH}_3 \end{array}$$

β) Επειδή κατά την αφαίρεση του στερεού NH_4I η συγκέντρωσή του δεν μεταβάλλεται οπότε δεν διαταράσσεται η χημική ισορροπία.

44. Αρχικό διάλυμα NH_3

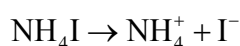
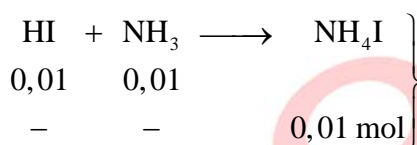

$$K_{b(\text{NH}_3)} = \frac{x^2}{0,1} \Rightarrow K_b = 10^{-5}$$

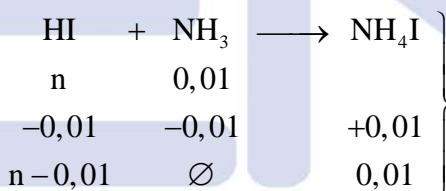
• Με την προσθήκη του HI το pH του διαλύματος NH_3 θα ελαττωθεί κατά 2 μονάδες. Οπότε $\text{pH}_{\text{τελ}} = 9$.

• **Διερεύνηση**

➤ Αν $n_{\text{HI}} = n_{\text{NH}_3}$ (πλήρης εξουδετέρωση)

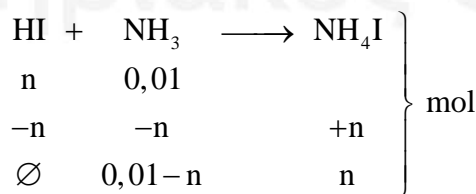

➤ Αν $n_{\text{HI}} > n_{\text{NH}_3}$ (περίσσεια οξέος)

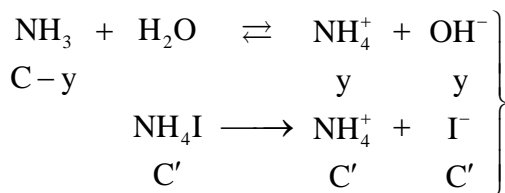
ακόμα πιο όξινο pH από προηγούμενη περίπτωση

➤ Αν $n_{\text{HI}} < n_{\text{NH}_3}$ (περίσσεια βάσης)

$$C_{\text{τελ}(\text{NH}_3)} = \frac{0,01-n}{0,1} \text{ M}$$

$$C'_{\text{τελ}(\text{NH}_4\text{I})} = \frac{n}{0,1} \text{ M}$$

Επίδραση κοινού ιόντος:

$$K_b = \frac{(C' + y) \cdot y}{C - y} \Rightarrow K_b = \frac{C' \cdot y}{C} \xrightarrow[\text{[OH]}^- = y = 10^{-5} \text{ M}}{\text{pH}=9, \text{ pOH}=5} 10^{-5} = \frac{C'}{C} \cdot 10^{-5} \Rightarrow C' = C \Rightarrow \frac{0,01 - n}{0,1} = \frac{n}{0,1} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 0,01 = 2n \Rightarrow n = 5 \cdot 10^{-3} \text{ mol.}$$

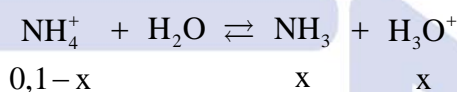
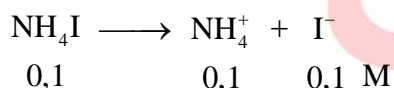
Στους παραπάνω υπολογισμούς έγιναν οι προσεγγίσεις

$$C' + y \simeq C'$$

$$C - y \simeq C.$$

45. $C_{(\text{NH}_4\text{I})} = \frac{n}{V} = \frac{0,01}{0,1} = 0,1 \text{ M}$

α)

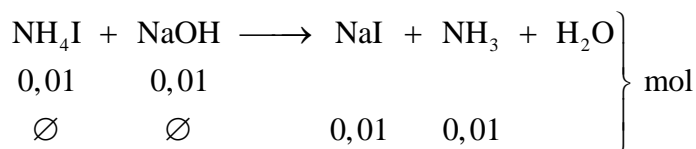
$$25^\circ\text{C}: K_{a(\text{NH}_4^+)} \cdot K_{b(\text{NH}_3)} = 10^{-14} \Rightarrow K_a = 10^{-9}$$

$$K_a = \frac{x^2}{0,1} \Rightarrow 10^{-9} = \frac{x^2}{10^{-1}} \Rightarrow x^2 = 10^{-10} \Rightarrow x = 10^{-5}$$

Άρα pH = 5.

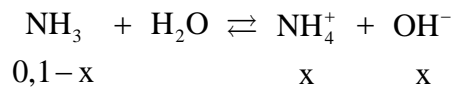
β) Διερεύνηση

- Αν $n_{\text{NH}_4\text{I}} = n_{\text{NaOH}}$

Σημείωση: Το άλας NaI δεν επηρεάζει το pH του διαλύματος.

$$C_{\text{τελ}(\text{NH}_3)} = \frac{n}{V} = \frac{0,01}{0,1} = 0,1 \text{ M}$$

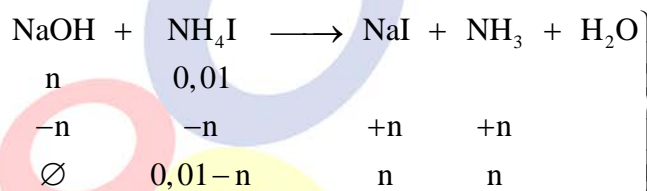

$$K_b = \frac{x^2}{0,1} \Rightarrow 10^{-5} = \frac{x^2}{10^{-1}} \Rightarrow x^2 = 10^{-6} \Rightarrow x = 10^{-3}$$

$$\text{pOH} = 3$$

$$\text{pH} = 5 \text{ απορρίπτεται.}$$

- Αν $n_{\text{NH}_4\text{I}} < n_{\text{NaOH}}$ (περίσσεια βάσης)
Ακόμα πιο βασικό pH από προηγούμενη περίπτωση.
Απορρίπτεται.
- Αν $n_{\text{NH}_4\text{I}} > n_{\text{NaOH}}$

προκύπτει ρυθμιστικό διάλυμα

$$C_{(\text{βάσης})} = \frac{n}{0,1} \text{ M}, \quad C_{(\text{οξέος})} = \frac{0,01-n}{0,1} \text{ M}$$

Από εξίσωση Henderson

$$\begin{aligned} \text{pOH} &= \text{p}K_b + \log \frac{C_{\text{οξέος}}}{C_{\text{βάσης}}} \Rightarrow 5 = 5 + \log \frac{C_{\text{οξέος}}}{C_{\text{βάσης}}} \Rightarrow \log 1 = \log \frac{C_{\text{οξέος}}}{C_{\text{βάσης}}} \Rightarrow C_{\text{οξέος}} = C_{\text{βάσης}} \Rightarrow \\ &\Rightarrow \frac{n}{0,1} = \frac{0,01-n}{0,1} \Rightarrow 2n = 0,01 \Rightarrow n = 5 \cdot 10^{-3} \text{ mol} \end{aligned}$$